



Proces EIA „Environmental Impact Assessment“

V angličtině Environmental Impact Assessment (EIA) je označení pro proces, jejímž cílem je získat představu o výsledném vlivu stavby na životní prostředí a zdraví lidí. Výsledkem procesu je zjištění, zda je vhodné s ohledem na daný vliv projekt realizovat, resp. za jakých podmínek je realizace akceptovatelná. Proces nepodléhá správnímu řádu (a nelze se proti němu odvolat) a jeho výstup má pouze doporučující charakter (byť je většinou správními úřady akceptován). Studii EIA musí mít a přiložit ji k žádosti o realizaci všechny velké stavby a všechny podniky s výrazným dopadem na přírodu (továrny, spalovny atd.).

EIA byla v českém zákonodárství poprvé zavedena zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí (1992), v současné době ji upravuje zákon č. 100/2001 Sb. Systém EIA mají povinnost implementovat do svého právního řádu všechny členské státy Evropské unie. Podobný systém je uplatňován i v USA.

Jedná se o horizontální (nadsložkový) nástroj ochrany životního prostředí založený na principu prevence a předběžné opatrnosti. Účastníky procesu jsou investoři, odborní posuzovatelé, ale také veřejnost, jež má právo vznést své připomínky a námítky k danému projektu. Tímto by měla dostat prostor pluralita názorů i zájmů vedoucí k co nejobektivnějšímu posouzení, na jehož základě je vydáno souhlasné či zamítavé stanovisko. Výsledek procesu EIA (stanovisko) musí být vzat do úvahy v povolovacím procesu, tedy ještě před zahájením stavby, ale není pro toto řízení závazný. Existuje-li více variant řešení, musí být posudek vypracován na všechny. Přestože ani tento proces není dokonalý, poskytuje prostor pro občanskou participaci a nastavení prevenčních opatření.

Základním právním předpisem pro proces EIA je zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Související dokumenty: 1991 – Espoo úmluva (proces přeshraniční EIA, protokol o strategickém posuzování vlivů na ŽP – SEA), 1998 – Aarhuská úmluva – účast veřejnosti na rozhodování, rozlišení veřejnosti a dotčené veřejnosti, EIA směrnice (85/337/EHS)

V bodech:

- EIA = nástroj horizontální (nadsložkové) ochrany, princip prevence.
- Má za účel informovat o vlivu projektu/plánu nebo programu na ŽP ještě před jejich povolením/schválením.
- Má za účel stanovit opatření k ochraně (nápravná, zmírňující, kompenzační apod.).
- Dává možnost veřejnosti (odborné i laické) vyjádřit se k vlivům na ŽP + vzetí názoru veřejnosti v úvahu při rozhodovacím procesu.

Zdroje a odkazy:

<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=132560>,
<http://www.enviwiki.cz/wiki/EIA>,
[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFGTRIBRY](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFGTRIBRY)

Poznámky:

Řešení k příloze 1

1	2	3	4	5	6	7	0 (chybně)
C	B	H	A	G	E	F	D



NIMBY efekt („Not In My Back Yard“)

Český překlad akronymu NIMBY zní „Ne na mém dvorku“ a vyjadřuje odpor lidí vůči realizaci staveb v blízkosti místa, kde žijí. Často se přitom jedná o stavby/projekty veřejně prospěšné či nezbytné např. z hlediska snížení zátěže z dopravy v jiných oblastech. Negativem jsou však vedlejší účinky dopadající na řadu lidí žijících v bezprostřední blízkosti. Obvyklým předmětem protestů je tak např. výstavba letiště, dálnice, spalovny, elektrárny, ale také třeba věznice či sociálního zařízení pro bezdomovce. Nárůst hluku, pachu, znečištění ovzduší či pokles bezpečnosti následně ovlivňuje nejen kvalitu života místních, ale také ekonomickou hodnotu pozemků a staveb. Tato fakta vedou obyvatele k tomu, aby se k uvedenému typu projektů stavěli a priori negativně, přestože proti jejich funkci jako takové námitky nemají. Ba právě naopak – často by užitek plynoucí z realizace sami rádi využívali, avšak pod podmínkou, že projekt bude realizován JINDE! Obvykle tak v médiích slyšíme vyjádření: „Ať si to postaví tam u nich, co my tady s tím?... my si tady okolí ničit nenecháme“.

V některých případech jde o spory do určité míry formální, kdy se místní zastupitelstvo snaží vyjednat alespoň příznivější podmínky např. v podobě finanční kompenzace od státu. Jindy však dochází ke sporům mnohem vážnějším a trvajícími často i několik let (viz mediálně známý spor farmářky a státu o pozemek k dostavbě dálnice D11). Určit jednoznačně, na čí straně je právo, je často obtížné. Investoři či obecně zastánci projektu vidí v odporu místních projev sobectví a žádají o zásah státu. Místní naopak považují realizaci projektu za zásah do svých individuálních práv. Na obou stranách stojí závažné otázky: Je etické odmítat projekt, z něhož bude čerpat užitek velké množství lidí a, pomínu-li nevýhody, v konečném důsledku i já? Je etické omezovat práva druhých – např. tím, že je kvůli stavbě přehrady připravíme o domov? Jak nastavit rozhodovací procesy tak, aby soukromé zájmy nebylo možné zaměňovat za veřejné?

Jednou z možných cest je otevřít prostor pro komunikaci obou stran, umožnit veřejnosti podílet se na rozhodování a nahlédnout do kvalifikovaných posudků dopadu projektu na životní prostředí i zdraví lidí. Jedním z procesů, které tento cíl sledují, je právě proces posuzování vlivu na životní prostředí (EIA).

Podobné pojmy:

NIAMBY – Not In Anyones Back Yard (Na ničím dvorku), BANANA – Build Absolutely Nothing Anywhere Near Anything (Nestavte absolutně nic blízko ničeho), NOPE – Not On Planet Earth (Nikde na zemi).

Zdroje a odkazy:

<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=NIMBY>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/NIMBY>

<http://www.ct24.cz:8001/doprava/32361-spor-s-farmarkou-po-15-letech-konci-stavba-dalnice-d11-muze-pokracovat/>

Poznámky: